1. IDENTIFICACIÓN

Título da UD	«Hei d'ir á túa seitura».				
Etapa	EDUCACIÓN PRIMARIA	**Área**	Educación artística (Educación Musical)	**Nivel**	6º
Mestres	Educación Musical. Ciencias da Natureza. Ciencias Sociais. Educación Física. Valores Sociais e Cívicos. Lingua Galega e Literatura.				
Centro de interese	A volta á escola - «De novo cos meus amigos!»	**Proxecto**	Festival de Nadal		

Descrición

Nesta unidade o alumnado vai tocar con toda a orquestra escolar e cantará sobre soportes diversos, empregando como base secuencias informáticas e arquivos de audio sampleados. Ademais, lembrarán as vacacións na aldea e adquirirán vocabulario.

Xustificación

Baseándonos nos Ciclos Anuais, trataremos nesta unidade os cantos de labor propios do verán e os cantos de arrieiro. Aproveitaremos a proximidade das vacacións para tratar temas relacionados coa aldea (a casa, os animais, a labranza), tanto nos contornos agrícolas como mariñeiros.

Contexto

O alumnado reintégrase ao centro tras as vacacións estivais. Aproveitaremos a recente experiencia para tratar temas relacionados coa aldea que, probablemente, visitaron no verano (a casa, os animais, a labranza, a veciñanza), tomando como base os cantos de labor, con especial atención aos de seitura, correspondentes á época tratada. Incorporaremos, ademais, o antigo xénero dos cantos de arrieiro.

2. CONCRECIÓN CURRICULAR

Obx.	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comptn.
EDUCACIÓN MUSICAL				
BLOQUE 1. ESCOITA				
▪ j ▪ b	▪ B1.2 Identificación e apreciación das calidades dos sons da contorna.	▪ B1.1 Utilizar a escoita musical para indagar nas posibilidades de o son de maneira que sirvan como	▪ EMB1.1.1 Identifica, clasifica e describe utilizando un vocabulario preciso as	▪ CCL ▪ CAA

CC BY SA

▪ e		marco de referencia para creacións propias.	calidades dos sons da contorna natural e social.	
▪ b ▪ e	▪ B1.3 Identificación e apreciación de formas musicais sinxelas. ▪ B1.4 Identificación a través da escoita de tipos de voces, instrumentos, variacións e contrastes de velocidade. ▪ B1.5 Valoración e interese pola música de diferentes épocas e culturas especialmente a galega.	▪ B1.2. Analizar a organización de obras musicais sinxelas e describir os elementos que as compoñen.	▪ EMB1.2.1 Distingue tipos de voces, instrumentos, variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais, sendo capaz de emitir unha valoración das mesmas.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ EMB1.2.2 Interésase por descubrir obras musicais de diferentes características, e utilízaas como marco de referencia para as creacións propias.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ h ▪ a ▪ d	▪ B1.6 Audición activa e comentada de música variada da nosa cultura e outras. ▪ B1.7 Actitude atenta, silenciosa e respectuosa durante a audición de música e/ou na asistencia a diferentes representacións musicais.	▪ B1.3. Coñecer exemplos de obras variadas da nosa cultura e outras para valorar o patrimonio musical coñecendo a importancia do seu mantemento e difusión aprendendo o respecto co que deben afrontar as audicións e representacións.	▪ EMB1.3.1 Coñece, entende e observa as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ EMB1.3.2 Comprende, acepta e respecta o contido das normas que regulan a propiedade intelectual en canto á reprodución e copia de obras musicais.	▪ CSC ▪ CCEC
BLOQUE 2. INTERPRETACIÓN MUSICAL				

Materiais realizados por Javier Jurado e Juan Casado - Licenza de Formación - Curso 2018-2019

▪ j ▪ e ▪ k	▪ B2.1 Exploración das posibilidades sonoras e expresivas da voz. ▪ B2.2 Identificación de diferentes rexistros da voz: soprano, contralto, tenor e baixo.	▪ B2.1. Entender a voz como instrumento e recurso expresivo, partindo da canción e das súas posibilidades para interpretar, crear e improvisar.	▪ EMB2.1.1 Recoñece e describe as calidades da voz a través de audicións diversas e as recrea.	▪ CAA ▪ CCL

▪ j ▪ b ▪ d/a	▪ B2.3 Interpretación, memorización e improvisación guiada de cancións a unha ou varias voces desenvolvendo progresivamente a dicción, a afinación e a técnica vocal. Cánon. ▪ B2.4 Recoñocemento de distintos tipos de instrumentos acústicos e electrónicos, agrupacións instrumentais e vocais e rexistros da voz. ▪ B2.5 Utilización das grafías convencionais na lectura, escritura e interpretación das cancións e de pezas instrumentais sinxelas. ▪ B2.6 Gravación e rexistro das interpretacións para unha valoración e análise posterior. ▪ B2.7 Interese pola mellora do proceso de interpretación e do resultado final. ▪ B2.8 Traballo cooperativo, asumindo as responsabilidades que lle correspondan e respectando	▪ B2.2. Interpretar só ou en grupo, mediante a voz ou instrumentos, utilizando a linguaxe musical, composicións sinxelas que conteñan procedementos musicais de repetición, variación e contraste, asumindo a responsabilidade na interpretación en grupo e respectando, tanto as achegas dos demais como á persoa que asume a dirección.	▪ EMB2.2.1 Recoñece e clasifica instrumentos acústicos e electrónicos, diferentes rexistros da voz e agrupacións vocais e instrumentais.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EMB2.2.2 Utiliza a linguaxe musical para a interpretación de obras.	▪ CCEC
			▪ EMB2.2.3 Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos sinxelos.	▪ CCEC
			▪ EMB2.2.4 Interpreta pezas vocais e instrumentais de diferentes épocas, estilos e culturas para distintos agrupamentos con e sen acompañamento	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ EMB2.2.5 Coñece e interpreta cancións de distintos lugares, épocas e estilos, valorando a súa achega a o enriquecemento persoal, social e cultural.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ EMB2.2.6 Amosa respecto polo traballo dos demais e responsabilidade no traballo individual e colectivo	▪ CSC
			▪ EMB2.2.7 Analiza as interpretacións feitas, recoñece erros e amosa interese por traballar para corrixilos.	▪ CAA ▪

Materiais realizados por Javier Jurado e Juan Casado - Licenza de Formación - Curso 2018-2019

<table>
<tr><td></td><td>as achegas das demais persoas do grupo.</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">CIENCIAS DA NATUREZA</td></tr>
<tr><td colspan="5">BLOQUE 3. OS SERES VIVOS</td></tr>
<tr><td rowspan="3">▪
▪ a
▪ e
▪ h
▪ l
▪ i</td><td rowspan="3">▪ B3.6. As relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. Poboacións, Comunidades e ecosistemas. Características e compoñentes dun ecosistema.
▪ B3.7. Ecosistemas: pradeira, charca, bosque, litoral e cidade e os seres vivos. A biosfera, diferentes hábitats dos seres vivos.
▪ B3.8. Hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos.
▪ B3.9. Uso de medios tecnolóxicos para o estudo dos seres vivos.
▪ B3.10. Interese pola observación e estudo rigoroso de todos os seres vivos.
▪ B3.11. Uso da lupa para a observación científica.</td><td rowspan="3">▪ B3.3. Investigar as características de ecosistemas da súa contorna mediante a recollida de datos, facendo hipóteses, empregando diversas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes, mostrando interese pola rigurosidade e hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos.</td><td>▪ CNB3 3.1. Investiga e explica as relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. Poboacións, comunidades e ecosistemas.</td><td>▪ CMCT
▪ CCL</td></tr>
<tr><td>▪ CNB3 3.2. Recoñece e explica algúns ecosistemas: pradeira, charca, bosque, litoral e cidade e os seres vivos que neles habitan.</td><td>▪ CMCCT
▪ CCL</td></tr>
<tr><td>▪ CNB3 3.3. Observa e identifica diferentes hábitats dos seres vivos facendo fincapé no coidado dos mesmos e nomea algunas causas de extinción de especies.</td><td>▪ CMCCT
▪ CSC</td></tr>
<tr><td colspan="5">CIENCIAS SOCIAIS</td></tr>
<tr><td colspan="5">BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA</td></tr>
</table>

CC BY SA

▪ a ▪ b ▪ h	▪ B2.9 A intervención humana no medio. Consumo responsable. Os problemas da contaminación. ▪ B2.10 O desenvolvemento sostible. ▪ Elaboración dun plan de reciclaxe. ▪	▪ B2.5 Explicar a influencia do comportamento humano no medio natural, identificando o uso sostible dos recursos naturais propoñendo unha serie de medidas necesarias para o desenvolvemento sostible da humanidade, especificando os seus efectos positivos.	▪ CSB2.5.1 Explica o uso sostible dos recursos naturais propoñendo e adoitando unha serie de medidas e actuacións que conducen á mellora das condicións ambientais do nosos planeta.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
BLOQUE 4. A PEGADA DO TEMPO				
▪ d ▪ h	▪ B5.11 Noso patrimonio histórico e cultural.	▪ B4.4 Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar.	▪ CSB4. 4.1 Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
EDUCACIÓN FÍSICA				
BLOQUE 2. HABILIDADES MOTRICES				
▪ b ▪ j ▪ k	▪ B2.1. Adaptación da execución das habilidades motrices a situacións de práctica de complexidade crecente, con eficiencia, seguridade e creatividade. ▪ B2.3. Adaptación das habilidades motrices a contornos de práctica non	▪ B2.1. Resolver situacións motrices con diversidade de estímulos e condicionantes espazo-temporais, seleccionando e combinando as habilidades motrices básicas e adaptándoas ás condicións establecidas de forma eficaz.	▪ EFB2.1.3. Adapta as habilidades motrices básicas de manipulación de obxectos (lanzamento, recepción, golpeo etc.) a diferentes tipos de contornos e de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas interiorizando e aplicando os xestos cos segmentos dominantes e iniciando a práctica cos non dominantes.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSIEE

CC BY SA

	habituais que favorezan toma de decisións, con seguridade e autonomía: o medio natural. ▪ B2.4. Control e dominio motor e corporal desde unha formulación previa á acción.			
BLOQUE 4. ACTIVIDADES FÍSICAS ARTÍSTICO EXPRESIVAS				
▪ b ▪ d ▪ j ▪ k ▪ m ▪ o	▪ B2.3. Expresión e comunicación de sentimentos e emocións individuais e compartidas a través do corpo, o xesto e o movemento ▪ B2.5. Participación na composición e execución de producións grupais a partir de estímulos rítmicos, musicais, poéticos... Elaboración de bailes, coreografías simples ou montaxes expresivas.	▪ B2.1. Utilizar os recursos expresivos do corpo e o movemento, de forma estética e creativa, comunicando sensacións, emocións e ideas.	▪ EFB2.1.4. Constrúe e leva a cabo composicións grupais en interacción cos compañeiros e compañeiras utilizando os recursos expresivos do corpo e partindo de estímulos musicais ou plásticos.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS				
BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS				
▪ b	▪ B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas solidarias. A	▪ B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	▪ VSCB3.2.1. Amosa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC

CC BY SA

	aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, o compartir puntos de vista e sentimentos. ▪ B3.4. Estruturas e técnicas da aprendizaxe cooperativa.		▪ VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.	▪ CSC
LINGUA GALEGA E LITERATURA				
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR				
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i	▪ B1.3. Uso de documentos audiovisuais como medio de obter, identificar, seleccionar, clasificar, con progresiva autonomía informacións relevantes para aprender.	▪ B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	▪ LGB1.2.2. Usa documentos audiovisuais como medio para obter, identificar, clasificar, comparar e relacionar informacións.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
	▪ B1.4. Interpretación elemental en textos orais da retranca, da ironía e de dobres sentidos, recoñecendo a primeira como un trazo característico da lingua galega.	▪ B1.3. Interpretar a retranca, a ironía e os dobres sentidos, entendendo a primeira como un trazo característico da lingua galega	▪ LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.	▪ CCL
			▪ LGB1.3.2. Recoñece a retranca como un trazo característico da lingua galega.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC
▪ a ▪ b	▪ B1.5. Comprensión e produción de textos orais		▪ LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que	▪ CCL ▪ CAA

Materiais realizados por Javier Jurado e Juan Casado - Licenza de Formación - Curso 2018-2019

▪ c ▪ e	breves para aprender e para informarse, tanto os creados con finalidade didáctica como os de uso cotián, de carácter informal (conversas entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase, entrevistas ou debates).	▪ B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	▪ CSC ▪ CSEIEE
			▪ LGB1.4.2. Segue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.4.3. Fai pequenas exposicións na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e	▪ B1.7. Participación e cooperación nas situacións comunicativas de relación social especialmente as destinadas a favorecer a convivencia (debates, exposicións curtas, conversas, expresións espontáneas, asembleas, narracións orais, entrevistas) con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (quendas de palabra, roles diversos no intercambio, respecto ás opinións das demais persoas, ton de voz, posturas e xestos adecuados).	▪ B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	▪ LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			▪ LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión, procurando a empatía coa persoa interlocutora.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

ELEMENTOS TRANSVERSALES																
Comprensión lectora	Expresión oral e escrita	TIC	Educación cívica e constitucional	Inclusión de persoas con discapacidade	Igualdade efectiva entre homes e mulleres	Desenvolvemento sostible e medio ambiente	Resolución de conflitos	Educación e seguridade viaria	Creatividade	Autonomía	Iniciativa	Traballo en equipo	Confianza en un mesmo	Sentido crítico	Educación para o lecer	Educación do consumidor
x	x	x		x	x	x				x	x	x		x		x

Tarefa. Montar unha obra musical baseada no folclore empregando frautas e o instrumental da aula.		
1ª Sesión		
Actividade[1]	**Exercicio**	**Observacións**
AIM. Coa letra correspondente escrita no encerado, visualizar co proxector ou no monitor o vídeo de María Castro interpretando o *Canto de arrieiro*.	Establecer criterios de procura na Internet que respecten a normativa de dereitos de autor.	Incidir no carácter do ritmo libre, contrastante con episodios de ritmo métrico ao cantar as estrofas entre coplas de xota, presente en https://www.youtube.com/watch?v=ZSTSeOdIOy4
AD. Aprender a letra da canción que traballaremos en clase.	Identificar a rima e a métrica. Recoñecer a estrutura do texto.	Recitar a letra todo o grupo simultaneamente. Ir borrando do encerado algúns versos sinalados previamente sen que afecte á declamación. Obrar

[1] AIM (Actividades de introdución-motivación). ACP (Actividades de coñecementos previos). AD (Actividades de desenvolvemento). AC (Actividades de consolidación). AR (Actividades de repaso). ARF (Actividades de reforzo). AAV (Actividades de avaliación). AA (actividades de ampliación).

		consecutivamente ata que desapareza toda a letra e reciten de memoria. Traballar de forma idéntica pero de discente en discente, establecendo unha quenda previa de participación (por exemplo, en rolda). Aplicarlle unha declamación máis rítmica e poética.
AD. Aprender o *Canto de arrieiro* co grupo instrumental escolar por partes e con apoio dos ODE do curso.	Interiorizar a medida marcando o compás e completando no encerado os compases baleiros empregando figuras e silencios diversos. Realizar ditado rítmico e rítmico-melódico empregando os motivos da canción. Observar a diferenza coa versión de ritmo libre escoitada (non no referente ás notas senón no ritmo da interpretación). Ler a partitura de cada instrumento conxuntamente, de xeito que todo o alumnado aprende e practica a totalidade das partes (se non hai instrumentos dalgún tipo para todos, tocar no aire sobre o instrumento orixinario, coa axuda do profesorado en espello).	Para a lectura poden empregarse as distintas bases de audio proporcionadas (ODE), tanto para apoiar a práctica instrumental mentres se escoita o mesmo instrumento que se está a tocar a só como para entender o armazón musical tocando con outros ou ben outros instrumentos diferentes ao que soa. Para as láminas, axudarse co esquema básico de percusión corporal de xeito que, despois, será substituído por la práctica en cada instrumento.
AD. Estudar o *Canto de arrieiro* coas frautas.	Tocar distinguindo diferentes xeitos de articulación: picado ligado e picado. Aprender a posición de si bemol.	Empregar as sílabas «da» e «ta» respectivamente para separar os sons, optando finalmente polo picado ligado. Vixiar a posición do si bemol sen esquecer empregar o índice da man dereita.

CC BY SA

AA. Traballar o canto coa frauta fóra do ámbito escolar.	Tocar distinguindo diferentes xeitos de articulación: picado ligado e picado. Coidar a perfecta colocación do si bemol.	Empregar as sílabas «da» e «ta» respectivamente para separar os sons, optando finalmente polo picado ligado.
AA. Procurar versións de cantos de arrieiro tanto en *Spotify* como en *Youtube*. Apuntar as características máis salientables dunha preferida con vistas á súa exposición na seguinte clase.	Establecer criterios de procura na Internet que respecten a normativa de dereitos de autor.	https://www.youtube.com/watch?v=5Jp921JJ0RU https://www.youtube.com/watch?v=1DmV131-XOg https://www.youtube.com/watch?v=NoXzDaRgIqo https://www.youtube.com/watch?v=RSPgrVocVzI https://www.youtube.com/watch?v=xZNZv7SqBN8

2ª Sesión		
Actividade	**Exercicio**	**Observacións**
ACP. Establecer unha pequena quenda de intervencións na que algunhas persoas do grupo expoñan e defendan con argumentos razoados o porqué da elección dunha versión concreta (feita nas AA).	Establecer un listado cos diferentes tipos de criterios e argumentos empregados.	
AD. Sinalar nalgunhas das versións escollidas, visual e/ou auditivamente, instrumentos coñecidos.	Discriminar o timbre dalgúns instrumentos galegos (zanfona, gaita...) ou mundiais (acordeón, ocarina...).	
AC. Distribuídos por instrumentos, tocar cada discente a parte que lle corresponda.	Memorizar a súa parte na execución instrumental.	A orde suxerida será baixos, carillóns, xilófonos, metalófonos e frautas.
ARF. Axudar o profesorado e o alumnado que saiba a súa parte aos que presenten dificultades.	Memorizar e interpretar a súa parte na execución instrumental.	En caso de ser preciso empregarase o ODE desa parte concreta como axuda (nese caso, atención ao tempo, xa que o marca o ODE).
AD. Montar a peza todos xuntos.	Atender ao resultado sonoro da superposición dos diferentes *ostinati*.	Aínda que hai moitas posibilidades, recomendamos baixos máis xilófono contralto. Engadido de metalófono soprano. Metalófono contralto con

		xilófono soprano. Carillóns. Conxuntar as láminas. Engadido de frautas.
AA. Procurar informacións sobre manifestacións musicais de Galicia, sexan populares ou ben de autor.	Realizar un listado de posibles fontes de información onde atopar datos sobre a música patrimonial.	Caso de resultar complexo proporcionarase ao alumnado unha guía

3ª Sesión		
Actividade	**Exercicio**	**Observacións**
AIM. Cantar a peza sobre a base orquestral dos ODE do curso.	Cantar *piano*, coa axuda do profesorado marcando o *tempo*.	
AAV. Interpretar a peza completa coa orquestra escolar.	Atender ás posibles perdas do resto de executantes, especialmente naqueles que tocan instrumentos con *ostinati* complementarios.	O profesorado empregará esta execución para a avaliación do alumnado.
AA. Gravar esta versión en audio, vídeo ou soporte informático.	Atender á interpretación independentemente dos factores externos que incidan sobre ela.	Subirase este traballo ao *blog* da aula e remitirase enlace ás familias.
AE. Ensamblar coa versión ODE completa (instrumental Orff máis orquestra).	Manter o tempo sobre unha gravación.	Cantar e/ou tocar enriba dunha base con atención aos tempos, ao equilibro das voces e á modulación no canto.
AA. Gravar esta última versión en audio, vídeo ou soporte informático.	Atender á interpretación independentemente dos factores externos que incidan sobre ela.	Subirase este traballo ao *blog* da aula e remitirase enlace ás familias.

Tarefa. Montar unha obra musical baseada no folclore empregando frautas e o instrumental da aula.		
4ª Sesión		
Actividade	**Exercicio**	**Observacións**

AIM. Escoitar a música de *Canta a rula* sobre o ODE orquestral do curso.	Respectar os diferentes elementos dunha audición: silencio antes e despois, atención á escoita, retención do escoitado, características xerais (voces, instrumentos, puntos salientables, carácter da peza...).	
AD. Montar *Canta a rula* coa orquestra escolar.	Interiorizar a medida marcando o compás e completando no encerado os compases baleiros empregando figuras e silencios diversos. Ler a partitura, de xeito que todo o alumnado aprende e practica a primeira voz. Tocar a melodía coas frautas. Comprobar a falta de cuadratura da peza.	Para a lectura poden empregarse as bases de audio proporcionadas (ODE), tanto para apoiar a práctica instrumental mentres se escoita a mesma voz como para entender o movemento popular baseado nas terceiras se se escoita a outra. Para as láminas, axudarse co esquema básico de percusión corporal de xeito que, despois, será substituído por la práctica en cada instrumento.
AR. Interpretar unha estrofa de cada peza aprendida na unidade.	Diferenciar ritmo libre de ritmo marcado (métrico).	
AC. Referirse aos xéneros aprendidos, canto de arrieiro e de seitura, especificando as súas características.	Distinguir auditivamente pezas que posúan ritmo libre das que o presenten e marcado.	

CC BY SA

3. TRANSPOSICIÓN DIDÁCTICA

ACTIVIDADES	MODELO DE PENSAMENTO[5]	MODELO ENSINO-APRENDIZAXE[4]	INTELIXENCIAS MÚLTIPLES[3]	AGRUPAMENTO[2]	RECURSOS DIDÁCTICOS	TEMP.
AIM. Coa letra correspondente escrita no encerado, visualizar co proxector ou no monitor o vídeo de María Castro interpretando o *Canto de arrieiro*.	Reflexivo. Percepción.	Lingüístico.	Lingüístico-verbal. Musical.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Vídeo.	5'
AD. Aprender a letra da canción.	Reflexivo. Memoria.	Lingüístico.	Lingüístico-verbal.	Grupo clase. Heteroxéneo.		7'
AD. Aprender o *Canto de arrieiro* co grupo instrumental escolar por partes e con apoio dos ODE do curso.	Práctico. Aplicación.	Cognitivo-construtivo. Social-cooperativo.	Musical. Corporal cinestésica. Interpersoal.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Partituras. Música mp3.	20'

[2] Grupo clase; individual; grupos. // Afíns; heteroxéneos; grupos de interese; titoría entre pares; mentores.
[3] Intelixencia lingüístico-verbal. Intelixencia lóxica-matemática. Intelixencia espacial. Intelixencia musical. Intelixencia corporal cinestésica. Intelixencia intrapersoal. Intelixencia interpersoal. Intelixencia naturalista.
[4] Condutual-instrutivo. Cognitivo-construtivo. Social-cooperativo. Persoal-individual. Lingüístico. Proxectivo.
[5] Percepción. Memoria. Comprensión. Aplicación. Análise. Investigación. Síntese. Avaliación. // Reflexivo. Analítico. Lóxico. Crítico. Sistémico. Analóxico. Creativo. Deliberativo. Práctico.

AD. Estudar o *Canto de arrieiro* coas frautas.	Práctico. Aplicación.	Cognitivo-construtivo. Persoal-individual.	Musical. Corporal cinestésica. Intrapersoal. Interpersoal.	Grupo clase. Heteroxéneo. Afíns.	Partituras. Música mp3.	13’
AA. Traballar o canto coa frauta fóra do ámbito escolar.	Práctico. Aplicación.	Cognitivo-construtivo. Persoal-individual.	Musical. Corporal cinestésica. Intrapersoal.	Individual.	Partituras. Vídeo.	-
AA. Procurar versións de cantos de arrieiro tanto en *Spotify* como en *Youtube*. Apuntar as características máis salientables dunha preferida con vistas á súa exposición na seguinte clase.	Analítico. Comprensión. Análise.	Cognitivo-construtivo. Persoal-individual. Lingüístico.	Lingüístico-verbal. Musical. Intrapersoal.	Individual.	Vídeos.	-
ACP. Establecer unha pequena quenda de intervencións na que algunhas persoas do grupo expoñan e defendan con argumentos razoados o porqué da elección dunha versión concreta (feita nas AA).	Analítico. Crítico. Investigación. Síntese. Avaliación.	Cognitivo-construtivo. Persoal-individual. Lingüístico.	Lingüístico-verbal. Musical. Interpersoal	Grupos. Grupo de interese.	Actividade de discusión.	7’

cc BY SA

AD. Sinalar nalgunhas das versións escollidas, visual e/ou auditivamente, instrumentos coñecidos.	Analítico. Percepción. Análise.	Cognitivo-construtivo. Lingüístico.	Musical.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Actividade de discusión.	5’
AC. Distribuídos por instrumentos, tocar cada discente a parte que lle corresponda.	Práctico. Aplicación.	Cognitivo-construtivo.	Musical. Corporal cinestésica. Intrapersoal. Interpersoal.	Grupos. Grupo de interese.	Partituras.	13’
ARF. Axudar o profesorado e o alumnado que saiba a súa parte aos que presenten dificultades.	Práctico. Aplicación.	Social-cooperativo.	Musical. Corporal cinestésica. Interpersoal.	Grupos. Titoría ntre pares.	Partituras. Música mp3.	5’
AD. Montar a peza todos xuntos.	Práctico. Sistémico. Aplicación.	Proxectivo.	Musical. Corporal cinestésica. Interpersoal.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Partituras. Música mp3.	15’
AA. Procurar informacións sobre manifestacións musicais de Galicia, sexan populares ou ben de autor.	Analítico. Sistémico. Investigación.	Cognitivo-construtivo. Persoal-individual.	Musical. Intrapersoal.	Individual.	Web/portal temático ou corporativo. Lecturas guiadas.	-

CC BY SA

AIM. Cantar a peza sobre a base orquestral dos ODE do curso.	Práctico. Aplicación.	Cognitivo-construtivo. Social-cooperativo.	Musical. Corporal cinestésica. Interpersoal.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Partituras. Música mp3.	10’
AAV. Interpretar a peza completa coa orquestra escolar.	Práctico. Sistémico. Aplicación.	Social-cooperativo. Proxectivo.	Musical. Interpersoal.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Partituras. Música mp3.	10’
AA. Gravar esta versión en audio, vídeo ou soporte informático.	Práctico. Aplicación. Memoria.	Proxectivo.	Musical. Interpersoal.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Partituras. Música mp3. Vídeo.	3’
AE. Ensamblar coa versión ODE completa (instrumental Orff máis orquestra).	Práctico. Memoria. Aplicación.	Social-cooperativo. Proxectivo.	Musical.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Partituras. Música mp3.	15’
AA. Gravar esta última versión en audio, vídeo ou soporte informático.	Práctico. Aplicación. Memoria.	Proxectivo.	Musical. Interpersoal.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Partituras. Música mp3. Vídeo.	7’
AIM. Escoitar a música de *Canta a rula* sobre o ODE orquestral do curso.	Reflexivo. Percepción.	Persoal-individual.	Lingüístico-verbal. Musical. Intrapersoal.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Música. Vídeo.	4’

CC BY SA

AD. Montar *Canta a rula* coa orquestra escolar.	Práctico. Aplicación.	Persoal-individual.	Musical. Corporal cinestésica. Intrapersoal.	Grupo clase. Grupo de interese.	Partituras. Música mp3.	18’
AR. Interpretar unha estrofa de cada peza aprendida na unidade.	Práctico. Sistémico. Aplicación. Síntese.	Social-cooperativo. Proxectivo.	Musical. Corporal cinestésica. Intrapersoal. Interpersoal.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Partituras. Música mp3.	18’
AC. Referirse aos xéneros aprendidos, canto de arrieiro e de seitura, especificando as súas características.	Analítico. Deliberativo. Comprensión. Análise. Síntese. Avaliación.	Condutual-instrutivo. Cognitivo-construtivo. Lingüístico.	Lóxico-matemática. Musical.	Individual.	Actividade de discusión. Web/portal temático ou corporativo.	5’
AA. Cantar a peza.	Práctico. Aplicación. Memoria.	Cognitivo-construtivo. Social-cooperativo.	Lingüístico-verbal. Musical. Interpersoal.	Grupo clase. Heteroxéneo.	Partituras. Música mp3.	-

CC BY SA

4. AVALIACIÓN

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Aspectos a observar para a avaliación	Competencias Clave	Procedementos / Instrumentos de avaliación
▪ B1.1 Utilizar a escoita musical para indagar nas posibilidades de o son de maneira que sirvan como marco de referencia para creacións propias.	▪ EMB1.1.1 Identifica, clasifica e describe utilizando un vocabulario preciso as calidades dos sons da contorna natural e social.	Vocabulario técnico axeitado. Argumentos coherentes.	▪ CCL ▪ CAA	Observación/Diario de clase. Diario anecdótico. Rúbricas.
▪ B1.2. Analizar a organización de obras musicais sinxelas e describir os elementos que as compoñen.	▪ EMB1.2.1 Distingue tipos de voces, instrumentos, variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais, sendo capaz de emitir unha valoración das mesmas.	Precisión no sinalado. Léxico e expresión. Coherencia dos argumentos.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL	Método de casos/Diario de clase. Debate/Lista de cotexo. Rúbricas.
	▪ EMB1.2.2 Interésase por descubrir obras musicais de diferentes características, e utilízaas como marco de referencia para as creacións propias.	Vocabulario técnico axeitado. Observacións orixinais. Control do ritmo. Acompañamentos básicos.	▪ CAA ▪ CCEC	Método de casos/Diario de clase. Debate/Lista de cotexo. Rúbricas.

CC BY SA

▪ B1.3. Coñecer exemplos de obras variadas da nosa cultura e outras para valorar o patrimonio musical coñecendo a importancia do seu mantemento e difusión aprendendo o respecto co que deben afrontar as audicións e representacións.	▪ EMB1.3.1 Coñece, entende e observa as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	Escoita atenta. Respecto aos demais.	▪ CSC ▪ CCEC	Observación/Diario de clase. Rúbricas.
	▪ EMB1.3.2 Comprende, acepta e respecta o contido das normas que regulan a propiedade intelectual en canto á reprodución e copia de obras musicais.	Argumentos coherentes. Criterios de procura.	▪ CSC ▪ CCEC	Seguimento/Portafolio.

Materiais realizados por Javier Jurado e Juan Casado - Licenza de Formación - Curso 2018-2019

▪ B2.1. Entender a voz como instrumento e recurso expresivo, partindo da canción e das súas posibilidades para interpretar, crear e improvisar.	▪ EMB2.1.1 Recoñece e describe as calidades da voz a través de audicións diversas e as recrea.	Vocabulario técnico axeitado. Escoita atenta. Técnica empregada.	▪ CAA ▪ CCL	Rúbricas.
▪ B2.2. Interpretar só ou en grupo, mediante a voz ou instrumentos, utilizando a linguaxe musical, composicións sinxelas que conteñan procedementos musicais de repetición, variación e contraste, asumindo a responsabilidade na interpretación en grupo e respectando, tanto as achegas dos demais como á persoa que asume a dirección.	▪ EMB2.2.1 Recoñece e clasifica instrumentos acústicos e electrónicos, diferentes rexistros da voz e agrupacións vocais e instrumentais.	Argumentos coherentes. Escoita atenta.	▪ CCEC ▪ CAA	Seguimento/Portafolio.
	▪ EMB2.2.2 Utiliza a linguaxe musical para a interpretación de obras.	Recoñecemento dos elementos. Reprodución exacta.	▪ CCEC	Observación/Diario de clase. Rúbricas.
	▪ EMB2.2.3 Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos sinxelos.	Precisión rítmica. Aproximación interválica e melódica.	▪ CCEC	Observación/Diario de clase. Rúbricas.
	▪ EMB2.2.4 Interpreta pezas vocais e instrumentais de diferentes épocas, estilos e culturas para distintos agrupamentos con e sen acompañamento	Asunción do seu rol no grupo. Respecto ás entradas e intervencións dos demais. Interese por mellorar.	▪ CAA ▪ CCEC	Observación/Diario de clase. Diario anecdótico. Rúbricas.

	▪ EMB2.2.5 Coñece e interpreta cancións de distintos lugares, épocas e estilos, valorando a súa achega a o enriquecemento persoal, social e cultural.	Asunción do seu rol no grupo. Respecto ás entradas e intervencións dos demais. Interese por mellorar.	▪ CAA ▪ CCEC	Observación/Diario de clase. Diario anecdótico. Rúbricas.
	▪ EMB2.2.6 Amosa respecto polo traballo dos demais e responsabilidade no traballo individual e colectivo	Asunción do seu rol no grupo. Respecto ás entradas e intervencións dos demais. Interese por mellorar.	▪ CSC	Observación/Diario de clase. Diario anecdótico.
	▪ EMB2.2.7 Analiza as interpretacións feitas, recoñece erros e amosa interese por traballar para corrixilos.	Vocabulario técnico axeitado. Interese por mellorar. Actitude construtiva. Concreción nas apreciacións.	▪ CAA	Método de casos. Proxectos. Observación/Diario de clase. Rúbricas.

RÚBRICA						
Criterio de avaliación	**Estándares de aprendizaxe**	**Indicadores**				**Comp. clave**
		A	**B**	**C (mínimo)**	**D**	
▪ B1.1 Utilizar a escoita musical para indagar nas posibilidades de o son de maneira que sirvan como marco de referencia para creacións propias.	▪ EMB1.1.1 Identifica, clasifica e describe utilizando un vocabulario preciso as calidades dos sons da contorna natural e social.	Identifica, clasifica e describe, empregando unha linguaxe técnica precisa, e informa das particularidades e situación das calidades dos sons da contorna natural e social.	Identifica, clasifica e describe, cunha linguaxe técnica precisa, e informa das calidades dos sons da contorna natural e social.	Identifica, clasifica e describe, utilizando unha linguaxe técnica precisa, as calidades dos sons da contorna natural e social.	Identifica algunhas calidades dos sons da contorna natural e social.	▪ CCL ▪ CAA

CC BY SA

▪ B1.2. Analizar a organización de obras musicais sinxelas e describir os elementos que as compoñen.	▪ EMB1.2.1 Distingue tipos de voces, instrumentos, variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais, sendo capaz de emitir unha valoración das mesmas.	Distingue tipos de voces e instrumentos, e identifica, describe e sitúa exactamente as variacións agóxicas e dinámicas presentes nas obras, empregando un vocabulario preciso nas súas descricións e valoracións e argumentos coherentes.	Distingue tipos de voces e instrumentos, e identifica e describe o grao de variación agóxica e dinámica presente nas obras, empregando un vocabulario aproximado e argumentos convincentes.	Distingue tipos de voces, instrumentos, variacións e contraste de dinámicas e agóxicas tras a escoita de obras musicais, e emite unha valoración das mesmas.	Distingue algunhas voces e instrumentos, aprecia a existencia de variacións dinámicas e agóxicas tras a escoita de obras musicais, sen emitir valoracións coherentes das mesmas.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL
	▪ EMB1.2.2 Interésase por descubrir obras musicais de diferentes características, e utilízaas como marco de referencia para as creacións propias.	Interésase por descubrir obras musicais de diferentes xéneros e estilos, mostra criterios de procura, e utilízaas como marco de referencia para as creacións propias.	Interésase por descubrir obras musicais de diferentes características, procura obras variadas, e utilízaas como marco de referencia para as creacións propias.	Interésase por descubrir obras musicais de diferentes características, e utilízaas para as creacións propias.	Mostra curiosidade por descubrir obras musicais de diferentes características.	▪ CAA ▪ CCEC

CC BY SA

▪ B1.3. Coñecer exemplos de obras variadas da nosa cultura e outras para valorar o patrimonio musical coñecendo a importancia do seu mantemento e difusión aprendendo o respecto co que deben afrontar as audicións e representacións.	▪ EMB1.3.1 Coñece, entende e observa as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	Coñece, entende e observa as normas de comportamento en audicións e representacións musicais, e asume un rol activo na súa extensión.	Coñece, entende e observa as normas de comportamento en audicións e representacións musicais, e coida de trasladalas a outras persoas.	Coñece, entende e observa as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	Coñece as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	▪ CSC ▪ CCEC
	▪ EMB1.3.2 Comprende, acepta e respecta o contido das normas que regulan a propiedade intelectual en canto á reprodución e copia de obras musicais.	Comprende, acepta e respecta o contido das normas que regulan a propiedade intelectual en canto á reprodución e copia de obras musicais e traslada estes principios ao seu entorno.	Comprende, acepta e respecta o contido das normas que regulan a propiedade intelectual en canto á reprodución e copia de obras musicais, e adopta unha posición ao respecto.	Comprende, acepta e respecta o contido das normas que regulan a propiedade intelectual en canto á reprodución e copia de obras musicais.	Coñece o contido das normas que regulan a propiedade intelectual en canto á reprodución e copia de obras musicais.	▪ CSC ▪ CCEC

Materiais realizados por Javier Jurado e Juan Casado - Licenza de Formación - Curso 2018-2019

▪ B2.1. Entender a voz como instrumento e recurso expresivo, partindo da canción e das súas posibilidades para interpretar, crear e improvisar.	▪ EMB2.1.1 Recoñece e describe as calidades da voz a través de audicións diversas e as recrea.	Recoñece e describe as calidades da voz a través de audicións diversas e as recrea fielmente.	Recoñece e describe as calidades da voz a través de audicións diversas e as reproduce de xeito aproximado.	Recoñece e describe as calidades da voz a través de audicións diversas e as recrea.	Recoñece e describe de forma básica as calidades da voz a través de audicións diversas.	▪ CAA ▪ CCL
▪ B2.2. Interpretar só ou en grupo, mediante a voz ou instrumentos, utilizando a linguaxe musical, composicións sinxelas que conteñan procedementos musicais de	▪ EMB2.2.1 Recoñece e clasifica instrumentos acústicos e electrónicos, diferentes rexistros da voz e agrupacións vocais e instrumentais.	Identifica visual e auditivamente, e clasifica, os instrumentos, rexistros da voz e agrupacións tratados, sitúaos no seu contexto e atopa similitudes e diferenzas entre eles.	Identifica de xeito visual e auditivo os instrumentos, voces e agrupacións tratados e os clasifica basicamente.	Identifica de xeito visual e auditivo os instrumentos, voces e agrupacións tratados.	Recoñece visual e auditivo os instrumentos, voces e agrupacións, pero non é capaz de nomealos.	▪ CCEC ▪ CAA

CC BY SA

repetición, variación e contraste, asumindo a responsabilidade na interpretación en grupo e respectando, tanto as achegas dos demais como á persoa que asume a dirección.	▪ EMB2.2.2 Utiliza a linguaxe musical para a interpretación de obras.	Interpreta instrumentalmente a só sobre partitura os elementos coñecidos da linguaxe musical, e de xeito aproximado se o fai cantando.	Recoñece e interpreta con partitura en pequeno grupo instrumental e/ou vocal, respectando tempo, matices e indicacións de expresión.	Interpreta con partitura en grupo, apoiándose co oído e respectando o tempo absolutamente, vocal e instrumentalmente.	Recoñece os elementos básicos da linguaxe musical presentes nas partituras das pezas e os reproduce grupalmente de xeito aproximado.	▪ CCEC
	▪ EMB2.2.3 Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos sinxelos.	Transcribe ritmos coas figuras coñecidas en compases simples e movementos melódicos nos motivos traballados.	Transcribe ritmos coas figuras coñecidas en compases simples e intervalos consonantes.	Transcribe esquemas rítmicos sinxelos empregando as figuras coñecidas en compases simples.	Transcribe figuras e esquemas sen síncopas nos compases coñecidos.	▪ CCEC

Materiais realizados por Javier Jurado e Juan Casado - Licenza de Formación - Curso 2018-2019

	▪ EMB2.2.4 Interpreta pezas vocais e instrumentais de diferentes épocas, estilos e culturas para distintos agrupamentos con e sen acompañamento.	Interpreta a súa parte vixiando planos sonoros, entradas, equilibrio global e expresión e se preocupa polo resultado global. Emite a voz con certa impostación, mantén a afinación, respecta a afinación, equilibra os planos sonoros e expresa máis aló da música.	Asume o rol que lle corresponde na interpretación colectiva, asume a técnica precisa, entra no lugar que lle corresponde e non se perde durante a execución. Afina durante a execución vocal e respira respectando o fraseo, aplicando unha técnica vocal axeitada.	Interpreta o seu papel na interpretación instrumental colectiva, con certa precisión técnica e sen erros que impliquen a súa perda do resto do grupo. Mantén a afinación ao principio e final da peza e respira nos lugares indicados.	Participa con interese na interpretación vocal e/ou instrumental de conxunto. Canta con letra nunha afinación aproximada.	▪ CAA ▪ CCEC

Materiais realizados por Javier Jurado e Juan Casado - Licenza de Formación - Curso 2018-2019

	▪ EMB2.2.5 Coñece e interpreta cancións de distintos lugares, épocas e estilos, valorando a súa achega a o enriquecemento persoal, social e cultural.	Interpreta pezas asumindo o rol que lle corresponda, sinala os erros cometidos empregando unha linguaxe técnica precisa, sendo quen da súa corrección.	Interpreta pezas asumindo o rol que lle corresponda, sinala o mellorable da interpretación e pon da súa parte para a corrección.	Interpreta á súa parte nas pezas e sinala os erros cometidos de xeito aproximado.	Interpreta con erros a súa parte nas pezas, aprecia a existencia de aspectos mellorables, pero non os sitúa na interpretación de xeito preciso.	▪ CAA ▪ CCEC
	▪ EMB2.2.6 Amosa respecto polo traballo dos demais e responsabilidade no traballo individual e colectivo.	Segue as execucións e valora as opinións dos demais membros do grupo, sendo quen de sinalar pros e contras nelas.	Segue as execucións, atende ás achegas do resto do grupo, amosando unha actitude de respecto.	Segue as execucións e atende por igual a todos os membros do grupo.	Escoita as execucións dos demais membros do grupo.	▪ CSC
	▪ EMB2.2.7 Analiza as interpretacións feitas, recoñece erros e amosa interese por traballar para corrixilos.	Analiza as interpretacións feitas, sinala os erros cometidos empregando unha linguaxe técnica precisa, sendo quen da súa corrección.	Analiza as interpretacións feitas, sinala o mellorable da interpretación e pon da súa parte para a corrección.	Analiza as interpretacións feitas, sinala os erros cometidos de xeito aproximado.	Aprecia a existencia de aspectos mellorables, pero non os sitúa na interpretación de xeito preciso.	▪ CAA

5. PARTICIPACIÓN DAS FAMILIAS E COMUNIDADE ESCOLAR		
Participación das familias	**Divulgación social da tarefa**	**Colaboración de recursos externos e comunidade escolar**
Resposta ás cuestións que poidan xurdir ao respecto do traballo dos arrieiros, a seitura, o agro... que solicite o alumnado e lembren ou coñezan as familias. Control familiar nas procuras guiadas pola rede. Axuda e goce ao interpretar cada discente coa frauta sobre arquivo mp3 na casa ou cantar.	Gravación en audio, vídeo ou soporte informático das interpretacións das obras traballadas; subida ao *blog* da clase, web do centro ou en arquivo individualizado para o alumnado. Realizarase a gravación do «Festival de Nadal», proxecto no que se integra esta UDI.	Simultaneidade da unidade coas áreas implicadas. Preparación e adorno do centro (murais alusivos, paneis, follas secas, ferramentas de labranza, fotos antigas...) en relación co centro de interese tratado. Saída didáctica ou visita a un museo etnográfico, granxa escola, lonxa, etc., caso de ser posible.

CC BY SA